

Jaarverslag 2007 Op het goede spoor

Mobiel_21

Voorwoord

We laten u graag jaarlijks meekijken op wat de organisatie het afgelopen jaar realiseerde. Voor u ligt dan ook het derde jaarverslag van Mobiel 21 vzw. Dit document is het verslag van de evaluatie van 2007, zoals goedgekeurd op de Algemene Vergadering van maart 2008.

Met bescheiden trots kunnen we zeggen dat we een boeiend jaar achter de rug hebben. We wensen een aantal projecten in het bijzonder te vermelden omwille van het innovatieve karakter, zoals daar zijn 'Mobiële Leuvense Vrouwen' (thema mobiliteit en gender), 'Geknipt Mobiel' (thema burgerparticipatie) alsook 'Jeugd GePoSitioneerd' (thema jeugdmobiliteit en technologie). Ook de realisatie van het pakket 'Live - Verkeersleefbaarheid in de schoolomgeving' voor secundaire scholen, waarbij een nieuw praktisch instrument aangereikt werd om mobiliteit, verkeersleefbaarheid en verkeersveiligheid te integreren in het klas- en/of schoolgebeuren, tekende het afgelopen werkjaar. Stuk voor stuk zijn dit projecten die nieuwe of vernieuwende wegen inslaan en de basis leggen voor een gemoderniseerde mobiliteitswerking.

Tijdens het afgelopen jaar zagen we bovendien een bestending van onze Europese werking in het kader van onder meer mobiliteitsmanagement, intermodaliteit, training voor professionals en campagnes voor jongeren. Zo goed als alle projectmedewerkers zijn dan ook actief in een of meerdere projecten die verder reiken dan de landsgrenzen. Maar ook daarin staat onze werking in Vlaanderen vaak centraal, niet in het minst via onze rol als socioculturele beweging. In 2007 zijn we in dat verband samen met de leden van onze Algemene Vergadering gestart om onze krijtlijnen als beweging af te stemmen op de nakende nieuwe beleidsperiode. Een meerjarenplan dus, dat we terecht zeer serieus nemen.

Dank weerom aan alle medewerkers en partners die dit mogelijk maakten. Ook dank aan de leden van de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering voor hun input en bijdrage in het afgelopen jaar. In 2008 gaan we door in dezelfde richting, want zoveel is duidelijk: we zitten op het juiste spoor!

Pierre-Bernard Van Acker
Voorzitter Raad van Bestuur

Inhoud

1	Uitgangspunten en organisatie	3
1.1	De missie van Mobiel 21	3
1.2	Activiteitsclusters en Programmalijnen	3
1.3	Organisatiestructuur	4
2	Mobiel 21 op het terrein	5
2.1	Algemene werking in 2007	5
2.1.1	Intelligente Mobiliteitsaanpassingen	5
2.1.2	Milieuvriendelijke verplaatsingen stimuleren	7
2.1.3	Verkeersveiligheid bevorderen	18
2.1.4	Educatieve projecten in tweede lijn, bijscholing en permanente educatie	20
2.2	Er zit 'beweging' in Mobiel 21	20
2.3	Documentatiedienst	22
3	Kosten en opbrengstenstructuur	24
4	Bestuur en personeel	25
4.1	Raad van Bestuur	25
4.2	Algemene Vergadering	25
4.3	Medewerkers	25
5	Publicaties, artikelen en bijdragen 2007	26

1 Uitgangspunten en organisatie

1.1 De missie van Mobiel 21

Ook in 2007 heeft Mobiel 21 verder gewerkt aan de missie zoals opgesteld tijdens de splitsing van het vroegere Langzaam Verkeer. De missie van Mobiel 21 werd opgenomen in het beleidsplan en moet minstens vijf jaar de basis vormen waaruit de strategie en de organisatie doelen worden afgeleid. Deze missie werd gebaseerd op opvattingen, waarden en ambities die de bestuursorganen en medewerkers met elkaar delen. Als dusdanig is deze missie ook een richtsnoer voor het dagelijks handelen van de medewerkers.

Mobiel 21 is een centrum voor kennisontwikkeling, educatie en gedragsbeïnvloeding op het gebied van duurzame en veilige mobiliteit.

Mobiel 21 bestaat uit een interdisciplinaire groep medewerkers van pedagogen, onderzoekers, vormingswerkers, verkeerskundigen, documentaristen en communicatiekundigen. Mobiel 21 werkt nauw samen met partners in binnen- en buitenland die eenzelfde bekommernis delen.

Mobiel 21 ontwikkelt innoverende thema's en programma's, verricht wetenschappelijk onderzoek, zet demonstratieprojecten op en formuleert beleidsadviezen en -evaluaties. Dit gebeurt door middel van publicaties, internet en media, via het documentatiecentrum, gastcolleges, studiedagen en conferenties.

Mobiel 21 zet mensen en groepen aan tot duurzaam verplaatsingsgedrag en ondersteunt hun initiatieven. Hiertoe ontwikkelt Mobiel 21 aangepaste instrumenten, producten en methoden, en kunnen we projecten in die zin aansturen en realiseren. Mobiel 21 begeleidt leerprocessen, democratische besluitvorming en samenspraak rond mobiliteit.

Mobiel 21 beheert een uitgebreid en toonaangevend documentatiecentrum in woord en beeld, dat door iedereen geraadpleegd kan worden.

Mobiel 21 maakt deel uit van de brede beweging voor duurzame mobiliteit in Vlaanderen, België, Europa en daarbuiten, en wenst zich ten dienste te stellen van deze beweging. Mobiel 21 zoekt samenwerking en synergie.

Mobiel 21 is gegroeid uit de voormalige vzw Langzaam Verkeer, waarvan het de kennis van zaken en de maatschappelijke inspiratie bewaart en ontwikkelt.

1.2 Activiteitsclusters en Programmalijnen

Om de missie waar te maken, structureert Mobiel 21 zijn werkzaamheden met een geïntegreerde aanpak doorheen activiteitsclusters en programmalijnen.

1.2.1 Activiteitsclusters

Bij het ontwikkelen van nieuwe initiatieven en projecten wordt vanuit kwaliteitscontrole toezicht gehouden op de geïntegreerde werking. Realisaties doorlopen de verschillende stadia van kennisontwikkeling tot het beïnvloeden van het mobiliteitsgedrag.

Kennisontwikkeling

Mobiel 21 onderbouwt zijn werk met actieonderzoek. Op een wetenschappelijk verantwoorde wijze bouwt het onderzoeksteam verder aan de referentielijst van de organisatie. Het onderzoeksteam is multidisciplinair samengesteld: een sterke basis verkeerskunde en menswetenschappen, aangevuld met economische, politieke en sociale achtergrond.

Kennisverspreiding

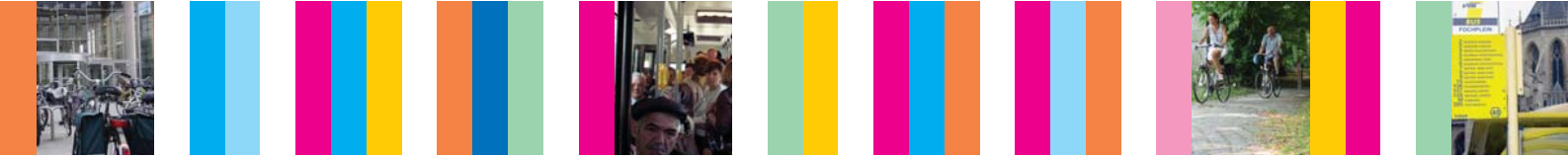
De opgebouwde kennis werd ook in 2007 verspreid via verschillende kanalen: beleidsadvies, informatieverlening en documentatie, onder meer via de bibliotheek en mediathek van Mobiel 21, via organisatie van educatieve activiteiten, het opzetten van leerprocessen, bijscholingsmomenten, gastcolleges en voornamelijk via de tweedelijns ondersteuning. Communicatiemiddelen die hierbij werden aangewend zijn onder meer website, publicaties, nieuwsbrieven, studiedagen. Een team met de nodige didactische en communicatieve vaardigheden en organisatie talent stuurt deze activiteitscluster aan.

Gedragsbeïnvloeding

In het afgelopen jaar streefde Mobiel 21 opnieuw naar het beïnvloeden van het mobiliteitsgedrag. Met deze cluster van activiteiten doelt Mobiel 21 op het ontwerpen van methodieken voor duurzame gedragsbeïnvloeding, het opzetten van demonstraties om deze methodieken uit te testen, participatieve begeleidingsactiviteiten en maatschappelijke leerprocessen, al dan niet in tweedelijns ondersteuning, het sensibiliseren en maatschappelijk activeren van doelgroepen voor acties rond veilig verkeer en duurzame mobiliteit. Het team dat hiervoor instaat, heeft de nodige communicatieve en pedagogische vaardigheden en valt veelal terug op het hanteren van sociaal-culturele methodieken.

Programmalijnen	Activiteitsclusters		
	Kennisontwikkeling	Kennisverspreiding	Gedragsbeïnvloeding
Intelligente MobiliteitsAanpassing	→	→	→
Milieuvriendelijke Verplaatsingen	→	→	→
Veilig Verkeer	→	→	→

1 Uitgangspunten en organisatie

1.2.2 Programmalijnen

Mobiel 21 werkt met drie inhoudelijke programmalijnen die vooropgezet werden met de start als socioculturele beweging. Die programmalijnen zijn: veilig verkeer bevorderen, milieuvriendelijke vervoerswijzen stimuleren en intelligente mobiliteitsaanpassingen ontwikkelen. Mobiel 21 heeft ook in 2007 steeds opnieuw gezocht naar synergie tussen de drie programmalijnen. De drie vragen die de organisatie in die richting sturen, blijven:

(1) Waarom verplaatsen wij ons?

Mobiel 21 wil de globale verplaatsingsbehoeften van individuen, gezinnen, groepen en organisaties verder onderzoeken. Daarbij willen we onnodige verplaatsingen vermijden en gewenste verplaatsingen waar mogelijk verkorten. Deze innovatieve piste wordt steeds belangrijker in het globale mobiliteitsdebat en het aansturen van duurzame oplossingen om de mobiliteitsknoop te ontwarren.

(2) Met welk vervoermiddel verplaatsen wij ons?

Mobiel 21 wil het aandeel duurzame, milieuvriendelijke verplaatsingen zien groeien. Met een doelgroepgerichte benadering stimuleert Mobiel 21 een betere benutting van alle vervoerswijzen.

(3) Hoe gedragen wij ons in het verkeer?

Verkeersveiligheid is afhankelijk van verschillende factoren. Mobiel 21 komt op voor aangepaste snelheden, defensief rijgedrag en hoffelijke omgangsvormen in het verkeer.

1.3 Organisatiestructuur

Algemene Vergadering

De leden van de Algemene Vergadering zijn afkomstig uit verschillende sectoren, zoals het maatschappelijke middenveld, de academische wereld en de mobiliteitswereld. De voornaamste rol van de Algemene Vergadering is het aansturen van de inhoudelijke lijnen van Mobiel 21. De Algemene Vergadering kwam tweemaal samen, op twintig maart en vier december 2007.

Raad van Bestuur

De zeskoppige Raad van Bestuur vergadert samen met het Managementteam. De voornaamste rol van de Raad van Bestuur is het bewaken van de missie en het beleidsplan, alsook de samenwerking met Vectris cvba. De Raad van Bestuur fungeert als inhoudelijk klankbord voor globale werking en draagt zorg voor een strategische langetermijnplanning van de organisatie en hij volgt nauw de portefeuille, begroting en financiële resultaten op. De Raad van Bestuur kwam zeven keer samen, op 30 januari, 27 februari, 17 april, 26 juni, 11 september, 6 november en 18 december 2007.

Interne organisatie

De dagelijkse werking wordt opgevolgd door het **Managementteam** dat bestaat uit drie medewerkers met drie complementaire takenpakketten en dit met een mandaat van drie jaar. De leden van het Managementteam maken ook deel uit van het Projectteam.

Het **Projectteam** bestaat uit de inhoudelijke medewerkers, zij geven richting aan de concrete projectopvolging binnen het raamwerk van de programmalijnen en de activiteitenclusters.

Het Management- en Projectteam genieten de hulp van het **Ondersteuningsteam** waartoe onder meer de taken van administratie, secretariaat en onderhoud behoren.

Mobiel 21 had eind 2007 zestien medewerkers in dienst, op een niveau van 12,5 VTE, waarvan 0,9 VTE managementteam, 6,9 VTE inhoudelijke medewerkers en 4,7 VTE ondersteunende medewerkers. Het personeelsbestand bestaat uit 75% vrouwen, vergelijkbaar met een trend in de socioculturele sector maar omgekeerd met de mobiliteitssector. De gemiddelde leeftijd in 2007 was 39 jaar, de jongste medewerker was 23 en de oudste medewerker 53 jaar. Het opleidingsniveau varieert van lager secundair onderwijs tot postuniversitair.

Driewekelijks is er binnen Mobiel 21 een inhoudelijk teamoverleg. Iedere zes weken is er een briefing met de hele ploeg.

2 Mobiel 21 op het terrein

2.1 Algemene werking in 2007

2.1.1 Intelligente Mobiliteits-Aanpassingen

Mobiliteitscafés

Met het websiteforum 'Denkforum Mobiliteit' stimuleerde Mobiel 21 tussen april 2006 en eind januari 2007 het publieke debat rond de noodzaak om minder verplaatsingen te maken. Dit virtuele denkproces werd naar 'real life' verplaatst in een café discussie formule. Er wordt verder gewerkt met de ideeën uit het denkforum. Zodoende kiest Mobiel 21 voor een gepaste, laagdrempelige methodiek en organisatievorm die denkforumdeelnemers toelaat de ontwikkelde toekomstvisies m.b.t. intelligente mobiliteitsaanpassingen in werken, wonen, leren, zich recreëren, produceren... finaal te bediscussiëren met experts en beleidsverantwoordelijken.

Resultaat: Op acht maart werd in samenwerking met Vormingplus Oost-Brabant en De Standaard een eerste Mobiliteitscafé georganiseerd in Leuven. Op een boeiende, niet-academische manier, kregen de twintig deelnemers zelf de kans om trendwatcher mobiliteit te worden en experts en beleidsmensen te confronteren met hun meest vernieuwende, nooit te gekke ideeën over hoe we in verschillende domeinen onze verplaatsingen kunnen optimaliseren. Met een gemiddelde score van 8/10 op het evaluatieformulier was er een hoge deelnemersappreciatie. Ook de inhoudelijke feedback was rijk. Na consultatie van het ruimere deelnemersveld aan het forum werd beslist om geen nieuwe 'openbare' mobiliteitscafés meer op te starten maar de resultaten te integreren in een slotdocument dat – samen met de integrale bijdragen – te raadplegen blijft op het webforum. Via onze KOMIMO-netwerking gebeurde een bijdrage aan het federaal memorandum dat werd ingediend bij de Mobiliteitsraad Vlaanderen. Op twintig maart 2007 bepaalde de Algemene Vergadering van Mobiel 21 in de toekomst zeker nog nieuwe mobiliteitscafés te organiseren nadat nieuwe thema's eerst intern verkend zijn. In opvolging hiervan gaf de Raad van Bestuur enige tijd later groen licht om een ruimere (interne) verkenning van het thema 'mobiliteit en gezondheid' te starten vanaf het najaar 2007 en verder uit te werken in 2008.

Type activiteit: burgerparticipatie, educatie, beleidsvoorbereiding en netwerking

Type financiering: bewegingsdecreet, eigen middelen en eventueel sponsors (Denkforum-partners)

Meer informatie: www.mobiel21.be

Mobility Award – Prijs Mobile Onderneming

Op vijftien december 2007 reikte Mobiel 21, samen met partners VSV en IMOB voor het tweede jaar op rij de 'Prijs Mobile Onderneming' uit. Het sensibiliserende event bekroont private en publiekrechtelijke initiatieven die een voorbeeldfunctie hebben op het vlak van duurzame mobiliteit in woon-werkverplaatsingen.

Resultaat: Dankzij de aansluiting bij het beleidsinstrument 'Pendelplan' van minister Kathleen Van Brempt kon het project vanaf dit jaar rekenen op extra middelen. Die werden aangewend om de promotie te versterken, onder meer via de ontwikkeling van een huisstijl, eigen website, een driedelige flyer, enveloppen, diverse mailings en een intensievere zoektocht naar een privésponsor. Helaas moesten we vaststellen dat – ondanks de gerichte rekrutering en bekendmaking, alsook de versteekte aandacht voor duurzaam ondernemen - het aantal effectieve kandidaturen beperkt bleef en niet beantwoordde aan de vooropgestelde stijgende lijn. Door de koppeling van de prijsuitreiking aan een passend inhoudelijk colloquiumgedeelte rond 'mobiliteit en fiscaliteit' en de keuze voor een aantrekkelijke locatie (Technopolis Mechelen) was er wel ruime belangstelling de dag van de uitreiking zelf. De bevoegde minister was vertegenwoordigd door haar kabinetschef. Voor de jury kunnen we ons beroepen op een selecte schare van specialisten/professionals die graag hun medewerking verlenen. De winnaars in de categorie 'Publieke onderneming 2007' zijn de Bond Moyson Oost-Vlaanderen en Huize Zonneliëd. In de categorie 'Private onderneming 2007' gingen Volvo Cars Gent en SKF Logistics Services met de eer lopen.

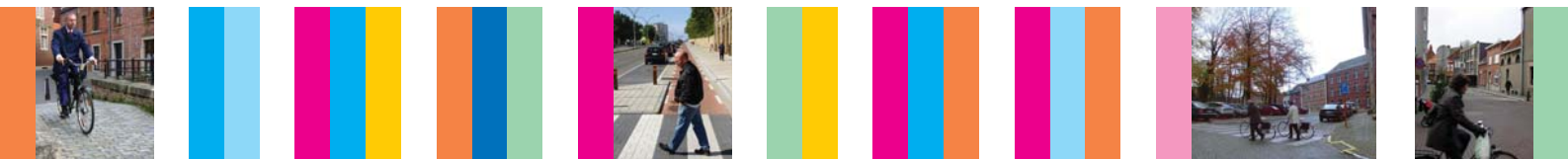
De verkeerswereld is zich er alvast van bewust dat de inspanningen om woon-werkverkeer te verduurzamen maar zullen lukken door een integrale en holistische aanpak, waarbij zachte en harde (al dan niet-regulerende) maatregelen elkaar dienen te versterken in een volgehouden proces. Nu moet vooral de private sector nog volgen.

Type activiteit: sensibilisatie

Type financiering: Vlaamse overheid, met steun van De Lijn en NMBS

Meer informatie: www.prijismobileonderneming.be

2.1.2 Milieuvriendelijke verplaatsingen stimuleren

Korterittencontract ©

Via het 'Korterittencontract' zette Mobiel 21 van 21 maart tot 21 april 2007 mensen aan om meer te stappen, te fietsen of het openbaar vervoer te gebruiken voor korte afstanden. Vooral fietsen en te voet gaan zijn gezonde, milieuvriendelijke en goedkope verplaatsingswijzen voor afstanden korter dan vijf km. In een meer stedelijke context blijft ook openbaar vervoer dikwijls een haalbaar alternatief. Mobiel 21 stimuleerde gemeenten, verenigingen, wijken en bedrijven om een korterittencontract te ondertekenen. De deelnemers noteerden hun gereduceerde autokilometers in een logboekje en ontdekten al doende hoe eenvoudig of moeilijk het is om meer te stappen of te trappen. Hun ervaringen konden ze kwijt op een tevredenheidsbevraging. De winst op vlak van milieu en gezondheid kan via de Mobiel 21-website worden berekend.

Mobiel 21 organiseerde de campagne voor de derde keer. Mobiel 21 voorzag de deelnemende gemeenten en organisaties van gratis campagnemateriaal: korterittencontractjes, affiches, een campagnehandleiding, voorbeeldbrieven en -persuitednodiging, en een digitale berekeningstool. Alle deelnemers konden ook een tevredenheidsbevraging invullen over de voorzieningen en verkeersleefbaarheid voor zachte weggebruikers in hun gemeente. Mobiel 21 begeleidde op vraag ook enkele gemeenten bij het organiseren van een infomoment. Mobiel 21 organiseerde op het einde van de campagne een loting voor de deelnemers.

Resultaat: De campagne in 2007 duurde één maand van 21 maart tot 21 april. Aan die campagne namen 39 gemeenten deel. 1.044 mensen waagden de stap en spaarden 166.116 autokilometers uit! Dit gaf een besparing van 27.243 kg CO₂ en 6.645 g PM fijn stof, 53.157 euro individuele autokosten en 76.413 euro maatschappelijke kosten voor autoverkeer. Ook op het vlak van gezondheid boekten de deelnemers flink winst: 7.475.224,50 extra verbrande calorieën. Alle deelnemers stapten en fietsten samen vier keer de wereld rond. Binnen de deelnemende gemeenten participeerden een breed gamma van organisaties.

Type activiteit: sensibilisatie via doelgroepgerichte campagne

Type financiering: bewegingsdecreet, eigen middelen, sponsoring

Meer informatie: www.mobiel21.be

Verkeersleefbaarheidsindex: LIVE!

In het project 'LIVE!' worden leerlingen op de hoogte gebracht van wetenschappelijke inzichten over verkeersleefbaarheid en de praktische toepassing ervan. Leerlingen meten de objectieve en subjectieve verkeersleefbaarheid van hun schoolomgeving. De eerder ontwikkelde verkeersleefbaarheid index voor professionals werd binnen dit project vertaald naar gebruiksvriendelijke instrumenten, hanteerbaar door studenten en leerlingen uit de derde graad secundair onderwijs.

Resultaat: In 2007 finaliseerde Mobiel 21 het lessenpakket verkeersleefbaarheid 'LIVE!' voor de derde graad secundair onderwijs. In deze graad beperkt verkeerseducatie zich vaak tot de voorbereiding op het autorijbewijs. Dat het ook ruimer kan, bewijst 'LIVE!', een nieuw praktisch lessenpakket waarmee de leerlingen de omgeving van hun school aan een grondig onderzoek kunnen onderwerpen. Dat kan een pak interessante inzichten opleveren, niet alleen voor de leerlingen, maar ook voor de gemeenten en politiezones (die er zelfs aan kunnen meewerken). Het lessenpakket meet en bespreekt de verkeersleefbaarheid van de schoolomgeving in een geïntegreerd en interactief project. Met het lessenpakket willen we leerlingen enerzijds vertrouwd maken met verschillende aspecten van verkeersleefbaarheid en anderzijds willen we hen duidelijk maken wat het belang is van een verkeersleefbare omgeving en welke rol zij daarin zelf kunnen spelen. In het voorjaar van 2007 testten we het pakket uit. Daarna werd het pakket aangepast op basis van bevindingen van de gebruikers en volgde de lay-out. Vanaf december 2007 was het pakket klaar voor het ruime publiek. Het pakket van tien lessen bestaat uit een ringmap in kleurendruk en cd-rom. Het pakket kost twintig euro (excl. verzendingskosten) en kan besteld worden bij Mobiel 21.

Type activiteit: educatie, ondersteuning van scholen, doelgroepgerichte sensibilisatie

Type financiering: projectsubsidie Vlaamse overheid, actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie

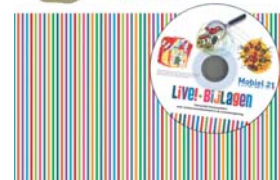
Meer informatie: www.mobiel21.be en www.oost-vlaanderen.be

Mijn korte ritten?
Ik stap, fiets of neem het openbaar vervoer van 21 maart tot 21 april 2007

Korterittencontract

2 Mobiel 21 op het terrein

Poolcampagnes & begeleiding scholen

Met de poolcampagnes wil Mobiel 21 komen tot een gedragswijziging bij leerlingen en ouders door het opzetten van fiets- en voetpools. Mobiel 21 begeleidt scholen bij het uitwerken van de campagne en wil zo komen tot veilige en duurzame mobiliteit van en naar school. Jaarlijks begeleidt Mobiel 21 in opdracht van het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen en het Gentse stadsbestuur een aantal scholen bij het opstellen van een actieplan rond verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit. Daarnaast werd vanuit de provincie Oost-Vlaanderen ook een natraject opgesteld om scholen te stimuleren blijvend te werken aan de milieuvriendelijke verplaatsingen van leerlingen en leerkrachten, en het reeds afgelegde traject te evalueren en zo nodig bij te sturen.

Resultaat: Mobiel 21 begeleidde in 2007 poolcampagnes in Kalmthout, Oostakker, Hove, Turnhout en Lier. De fietspoolwebsite www.fietspoolen.be staken we in een nieuw kleedje en de inhoud werkten we bij. In Turnhout en Meise werden op vraag van de gemeentebesturen scholen begeleid bij de opmaak van een schoolvervoerplan. In 2007 publiceerde Mobiel 21 een nieuwe brochure over de scholenovereenkomst. Maaseik en Schelle sloten deze overeenkomst af.

Tijdens het afgelopen jaar finaliseerde Mobiel 21 in opdracht van het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen de begeleiding van de scholen in Sint-Maria-Latem, Sint-Gillis-Waas, Hundelgem en Zottegem. Daarnaast werkte Mobiel 21 het natraject af voor de scholen in Oudenaarde, Aalst, Herzele, Moerbeke, Gent, Hamme, Eeklo, Zottegem en Ninove. Aan de hand van procesevaluaties en enquêtes bij ouders of leerlingen werd nagegaan in welke mate het begeleidingstraject heeft bijgedragen aan het aandeel duurzame en veilige verplaatsingen in de school en de algemene belangstelling voor het thema duurzame mobiliteit in de school.

In het kader van de begeleidingen in opdracht van het stadsbestuur van Gent, begeleidde Mobiel 21 in totaal 22 lagere scholen en drie secundaire scholen. Naar aanleiding van deze acties kwam Mobiel 21 meerdere keren in de media, onder andere het opstellen van de scholenovereenkomst in Malle en het opzetten van een natraject van Oost-Vlaanderen.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne, ondersteunen van scholen, lokale oudergroepen en lokale overheden die maatregelen naar scholen wensen te nemen

Type financiering: bewegingsdecreet (ouderraden) en projectsubsidies via lokale overheden

Meer informatie: www.mobiel21.be, www.fietspoolen.be, www.oost-vlaanderen.be

Scholenroutekaart

Via de ontwikkeling van een totaalconcept rond scholenroutekaarten (begeleiding, veldanalyses, grafisch ontwerp t.e.m. druk) hielp Mobiel 21 ook in 2007 scholen en gemeentebesturen verder met het realiseren van veilige en milieuvriendelijke schoolverplaatsingen. De scholenroutekaart is een eenvoudig leesbare kaart die de meest veilige schoolroutes aangeeft. Meestal staat fietsen centraal maar ook voetgangersroutes en openbaarvervoerfaciliteiten kunnen inbegrepen worden. De scholenroutekaart legt de nadruk op de multimodale en veilige bereikbaarheid van scholen: minder kinderen op de achterbank, meer milieuvriendelijke alternatieven!

Resultaat: In 2007 voltooide Mobiel 21 scholenroutekaarten voor de stad Mechelen en de gemeenten Dilbeek, Berlaar en Malle. Mobiel 21 startte of reactiverde (i.f.v. herwerking) het participatieve leerproces met de betrokken actoren (besturen, verkeersdiensten, politie, scholen, ouders en gebruikersverenigingen zoals de Fietzersbond) in zes andere steden/gemeenten: Aalst, Deinze, Sint-Amands, Projectvereniging Stedelijk Gebied Turnhout, Koningshooikt en Laken. De scholenroutekaart is vooral een sensibiliserend/educatief instrument dat op duizenden exemplaren aan leerlingen (tien tot veertien jaar) en/of hun ouders wordt verspreid. In de scholen wordt er educatief rond gewerkt. In een aantal gevallen is het de ook de aanzet voor verdere sociale (verkeers)acties op het lokale niveau. In kader van het lokale actieplan voor 'duurzame scholen' dat eind december 2007 door ministers Vandenbroucke en Van Brempt werd gelanceerd, is de opmaak van een scholenroutekaart als een conditio sine qua non opgenomen, hetgeen bewijst dat Mobiel 21 met dit eigen product (en ook het handboek-zie jaarverslag 2006) duidelijk scoort! Mobiel 21 heeft ondertussen een tiental nieuwe aanvragen voor 2008 lopen.

Type activiteit: educatie, doelgroepgerichte sensibilisatie, sociale activering

Type financiering: projectmiddelen gemeenten/scholen

Meer informatie: www.mobiel21.be

Meester op de Fiets

'Meester op de Fiets' is een programma fietsvaardigheids-training voor beginnende fietsers in het basisonderwijs. Mobiel 21 ontwikkelde het aanbod samen met de Stichting Vlaamse Schoolsport en het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid. Het aanbod genereert het beste uit de jarenlange ervaring van de drie organisaties, respectievelijk op het gebied van bewegingseducatie en motorische ontwikkeling en verkeersdeskundigheid. Het project helpt leerkrachten om de fietsvaardigheidstraining te organiseren. Met de speciaal ontworpen materialenset kunnen een ruime variatie aan fietsvaardigheidsproeven en een fietsparcours opgezet worden. Een provinciale begeleider (de fietsmeester) stelt de materialenset en het parcours op in de scholen, neemt met de leerkracht de handleiding door en bereidt met hem of haar het leerproces voor. De leerkracht behoudt de leiding van de leeractiviteit en de verantwoordelijkheid voor het leerproces.

Resultaat: Tijdens het schooljaar 2006-2007 namen niet minder dan 35.326 leerlingen deel, verspreid over 416 scholen. Dat impliceert opnieuw een groei van 13 % ten opzichte van het voorgaande schooljaar. Over de verschillende provincies waren dit 8.317 leerlingen in Antwerpen (131 scholen), 7.992 leerlingen in Limburg (98 scholen), 5.396 leerlingen in Oost-Vlaanderen (63 scholen), 5.884 leerlingen in Vlaams-Brabant (59 scholen) en 7.737 leerlingen in West-Vlaanderen (65 scholen). In 2007 werd tevens de handleiding 'Meester op de Fiets' herwerkt. Daarnaast werd een bijkomende folder gemaakt voor de ouders om het zelfstandig fietsen thuis te stimuleren met gerichte oefeningen. Het schooljaar 2007-2008 is uiteraard nog lopende maar het ziet er naar uit dat ook in dit schooljaar het project 'Meester op de Fiets' opnieuw een onverdeeld succes mag genoemd worden.

Type activiteit: gedragsbeïnvloeding via praktische training

Type financiering: eigen middelen, departement Onderwijs zorgt voor provinciale startbaners vev

Meer informatie: www.mobiel21.be, www.schoolsport.be, www.bivv.be

Veilig en milieuvriendelijk naar school

Met de schoolspaaractie 'Veilig en milieuvriendelijk naar school' tracht Mobiel 21 het aandeel veilige en milieuvriendelijke verplaatsingen naar de basisschool te verhogen. De campagne bestaat uit een ludieke, speelse campagne, inhoudelijke begeleidingen en een aanbod van brochures en verkeersveiligheidsmateriaal (via Wolvenberg). Mobiel 21 organiseerde de actie in 2007 voor de zevende keer. Met het spel kunnen scholen hun leerlingen en hun ouders op een ludieke manier stimuleren om veiliger en milieuvriendelijker naar school te komen. Jaarlijks kunnen we een aantal scholen daarbij ook gratis inhoudelijk begeleiden bij het uitwerken van projecten. Vaak is het spel de eerste stap naar een groter verkeersproject voor de eigen school.

Naar aanleiding van het actualiseren van de brochure 'Scholenovereenkomst voor een duurzame en veilige schoolomgeving' lag de inhoudelijke nadruk tijdens de campagne in 2007 op het bekendmaken van het concept 'scholenovereenkomst'. Op 23 april 2007 werd de campagne gelanceerd in Schelle. De gemeente Schelle sloot met de Sint-Lutgardisschool en de Gemeentelijke Basisschool een scholenovereenkomst af. In zo'n scholenovereenkomst staan concrete maatregelen en initiatieven die een gemeente in partnerschap met schooldirecties, ouders en andere mogelijke betrokken partijen realiseert binnen een vastgelegde termijn.

Resultaat: Mobiel 21 verdeelde voor de actie in april 2007 400 spelpakketten onder de Vlaamse basisscholen waarvan 76 in de provincie Antwerpen, 81 in Oost-Vlaanderen, 61 in Vlaams-Brabant, 40 in Limburg en 51 in West-Vlaanderen. Er namen 76.927 leerlingen, 5.763 leerkrachten en 51.664 ouders over heel Vlaanderen deel. We telden 17 % meer milieuvriendelijke verplaatsingen tijdens de actie, met een behoud van 4 % meer milieuvriendelijke verplaatsingen na de actie. 38 % van de deelnemende kinderen droeg tijdens de actie een fietshelm.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne

Type financiering: KBC, Levenslijn Kinderfonds

Meer informatie: www.milieuvriendelijknaarschool.be

2 Mobiel 21 op het terrein

e-ATOMIUM

'e-Atomium' is een Europees project waarin vorming en training worden opgezet om energieagentschappen (adviseernde energieagenten) en andere lokale actoren wegwijs te maken in de sector van verkeer en mobiliteit. Mobiel 21 coördineerde het project en organiseerde zelf praktijkgerichte training- en uitwisselingsessies voor duurzaamheidsambtenaren in Vlaanderen rond de thema's mobiliteitsmanagement, demand management, nieuwe technologieën en communicatietechnieken. De vormingsessies werden opgezet in nauwe samenwerking met VITO.

Resultaat: In een periode van 30 maanden heeft Mobiel 21 met partners uit Frankrijk, Nederland, Groot-Brittannië, Italië en Bulgarije kennis en expertise gedeeld om gespecialiseerde vormingsactiviteiten te ontwikkelen voor energieagentschappen en lokale actoren. Cursusmateriaal werd ontwikkeld voor de thema's Mobiliteitsmanagement, Demand management, Alternatieve voertuigen en brandstoffen, en Bewustmaking en communicatiecampagnes. Dit materiaal werd gebruikt voor trainings- en vormingsactiviteiten in Frankrijk, België, Nederland, Groot-Brittannië, Ierland en Italië. In Sofia werd een speciale sessie opgezet voor alle energieagentschappen samen. In totaal namen 233 personen deel aan een of meerdere opleidingsmomenten.

Het project werd officieel afgerond in juni 2007, het finale rapport werd goedgekeurd door de Europese Commissie in september 2007. Om de toekomstige betrokkenheid van energieagentschappen en duurzaamheidsambtenaren te stimuleren, werd een zelfstudiepakket ter beschikking gesteld op de website www.e-atomium.org.

Type activiteit: vorming en educatie volgens het principe 'teach the teacher'

Type financiering: Europese subsidie, bewegingsdecreet

Meer informatie: www.e-atomium.org

Pilot

Tussen 2005 en september 2007 testte het EU-project PILOT (Planning Integrated Local Transport) de haalbaarheid, effectiviteit en efficiëntie van een geïntegreerde en innovatieve aanpak ter voorbereiding van duurzame stedelijke transportplannen in vier Europese steden: Evora (Portugal), Lancaster (UK), Tallinn (Estland), Braila (Roemenië).

Resultaat: Mobiel 21 nam in het demonstratieproject een belangrijke rol op in het verspreiden van kennis rond publieke betrokkenheid en het verzorgen van een communicatieplan, alsook hierop gerichte trainingssessies met beleid en stakeholders in elk van deze steden. Mobiel 21 screende in 2007 de - erg diverse- lokale projectmanagementplannen op vooruitgang inzake communicatieve aanpak en burgerparticipatie. Die was er zeker in de minder ervaren steden Braila, Tallinn en Evora. In Lancaster konden de pijlen dan weer efficiënt op de aanpak van consultatiemoedigheid en interne communicatie en samenwerking gericht worden. Mobiel 21 werd in het projectconsortium ook geprezen om zijn grafische ondersteuning, met name voor de lay-out van alle projectdocumenten.

Belangrijke ervaringen van de vier pilootsteden en de toonaangevende steden leidden uiteindelijk tot een officieel document met beleidsaanbevelingen voor de verdere ontwikkelingen van duurzame transportplannen voor Europese steden. Dit werd op de slotconferentie op 19 september in Brussel overgemaakt aan de Europese Commissie en – hopelijk – verder aangewend in de 'Thematische strategie voor stedelijk leefmilieu' alsook in het groenboek 'Stedelijk vervoer'.

Type activiteit: ondersteunen van lokale overheden en stakeholders, educatie en vorming tot participatie en gedragsbeïnvloeding, beleidsaanbeveling

Type financiering: Europese subsidie, eigen middelen

Meer informatie: www.pilot-transport.org

Civitas – Mobilis

Onder de noemer MOBILIS (Mobility Initiatives for Local Sustainability) hebben de steden Toulouse (Frankrijk), Debrecen (Hongarije), Ljubljana (Slovenië), Venetië (Italië) en Odense (Denemarken) samen met een aantal belanghebbenden een Europees partnerschap opgericht om mobiliteitsinitiatieven voor lokale duurzaamheid te implementeren. Het MOBILIS-consortium wil hierbij een aantal radicale strategieën voor milieuvriendelijk stedelijk transport in de vijf deelnemende steden implementeren. Mobiel 21 is onderzoekspartner in dit project en ondersteunt de verschillende deelnemende steden. Gezien dit project expliciet focust op thema's als sociale inclusie en gendergelijkheid, verzorgt Mobiel 21 de coördinatie van alle genderthema's binnen het project.

Resultaat: Na het uitvoeren van een genderscreening van alle maatregelen en initiatieven in dit project in 2006, gaven de MOBILIS steden in 2007 aan rond welke van deze gendergevoelige maatregelen ze mobiliteitsinitiatieven wensten op te zetten. Reeds enkele van deze mobiliteitsinitiatieven vonden ingang in 2007. Zo ondernam men in de stad Venetië een behoefteonderzoek rond een nieuw autodeelsysteem met vrouwen als belangrijkste doelgroep. Een promotiecampagne rond dit autodeelproject zal specifiek op vrouwen gericht zijn. De Hongaarse stad Debrecen ging bij de evaluatie van de installatie van nieuwe fietsenstallingen na in hoeverre er een verschil was tussen mannen en vrouwen op het vlak van gebruik en noden. Ook de hiermee gepaard gaande promotiecampagne focust specifiek op vrouwen. Maatregelen in de andere deelnemende steden worden in 2008 geïmplementeerd.

Type activiteit: onderzoek, met focus op diversiteit (gender) en sociale inclusie

Type financiering: Europese subsidie

Meer informatie: www.civitas-mobilis.org

MAX

MAX is een Europees onderzoeksproject binnen het Europese zesde kaderprogramma dat focust op mobiliteitsmanagement en 'zachte maatregelen' ter bevordering van het gebruik van duurzame transportmiddelen. MAX bouwt op bestaande ervaringen uit andere sectoren (bv. de gezondheidssector) en ontwikkelt nieuwe strategieën die gedragsbeïnvloedend werken en duurzaam verplaatsingsgedrag versneld helpen realiseren.

Het MAX-project bestaat uit vier afzonderlijke werkpakketten die echter met elkaar verbonden zijn:

- 1 innovatieve benaderingen in bewustmakingscampagnes;
- 2 verklarende en voorspellende modellen van gedragsverandering op het vlak van mobiliteit;
- 3 ontwikkelen kwaliteitschema's voor mobiliteitsmanagement in kleinere steden en gemeenten;
- 4 integratie van ruimtelijke planning en mobiliteitsmanagement.

Max ontwikkelt nieuwe bewustmakingscampagnes gebaseerd op bestaande succesvolle campagnes in diverse maatschappelijke sectoren. Binnen het project is Mobiel 21 verantwoordelijk voor het verrichten van onderzoek en demonstraties naar mobiliteitsmanagementschema's voor kleine en middelgrote steden gebaseerd op kwaliteitszorgprincipes. Mobiel 21 zal mee instaan voor het ontwikkelen van een bruikbaar monitoring- en evaluatiesysteem voor campagnes, een planningsschema voor het implementeren van mobiliteitsmanagementinitiatieven alsook een degelijk theoretisch kader voor gedragsbeïnvloeding.

Resultaat: Tijdens het afgelopen jaar werden state of the art rapporten ontwikkeld die een overzicht geven van innovatieve campagnemodellen. Campagnes uit de gezondheidssector, milieusector, auto-industrie en andere werden geanalyseerd. Mobiel 21 coördineerde het onderzoek rond campagnes en verrichtte een deel van het onderzoek naar kwaliteitsmanagementtoepassingen in mobiliteitsmanagement. De resultaten van deze verkennende onderzoeken zijn beschikbaar op de website van MAX en hebben geleid tot een uitgewerkt onderzoeksplan. Nieuw onderzoek naar succesvolle campagnes werd gestart in het najaar van 2007 en loopt nog tot 2009.

Type activiteit: onderzoek, demonstraties en doelgroepgerichte campagnes

Type financiering: Europese subsidie, Vlaamse overheid, kabinet Van Brempt, nog te werven deel

Meer informatie: www.max-success.eu

2 Mobiel 21 op het terrein

Paramount

'Paramount' is een Europees project (2006-2008) dat gecoördineerd wordt door de Oostenrijkse partner FGM en waarin Mobiel 21 een belangrijke rol opneemt. Paramount heeft tot doel het verhogen van kennis en vaardigheden van professionals op het gebied van verkeer en mobiliteit via vorming en educatie. Paramount wil bijdragen aan de actieve en recente kennis van verkeer en mobiliteit door het ontwikkelen van nieuw cursusmateriaal op Europees niveau, gekoppeld aan het organiseren van training en opleiding. Daarnaast is Paramount verantwoordelijk voor de opvolging en update van de ELTIS-website, Mobiel 21 volgt hiervoor onder meer het Europese nieuws op de voet en is expert voor de onderwerpen verkeersveiligheid, intermodaliteit, wandelen en fietsen.

Resultaat: Paramount zorgt voor de update en onderhoud van de toonaangevende transport website ELTIS. In 2007 werden gemiddeld zes internationale transportberichten per week gelanceerd. Als tweede grote taak werd in 2007 een update gemaakt van de cursussen uit het vroegere PORTAL-project. Mobiel 21 werkte mee aan de ELTIS-website, het bijwerken van het PORTAL-materiaal en de trainingssessies voor professionals. Mobiel 21 was verantwoordelijk voor het ontwikkelen van het educatieve materiaal voor alle partners en stond zelf in voor het schrijven van nieuwe versies voor 'verkeersveiligheid', 'intermodaliteit' en van nieuw cursusmateriaal rond het thema 'niet-gemotoriseerd transport'. Sinds eind 2007 zijn de PORTAL-updates en de trainingssessies beschikbaar.

Type activiteit: vorming en educatie

Type financiering: Europese subsidie (6FP)

Meer informatie: www.eltis.org en www.eu-portal.net

EPOMM

EPOMM is een Europees platform met als doel het uitwisselen van kennis en ervaring over mobiliteitsmanagement. Mobiel 21 is stichtend partner van EPOMM aisbl. Nederland, Zweden, Frankrijk, Groot-Brittannië, Spanje en Oostenrijk zijn momenteel lid van EPOMM en maken ook deel uit van het bestuur. EPOMM verspreidt kennis en organiseert expertworkshops, seminars en Europese conferenties rond mobiliteitsmanagement.

Resultaat: We stimuleren actieve deelname van verschillende overheden aan mobiliteitsmanagementinitiatieven op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau. Jaarlijks organiseert EPOMM de Europese Conferentie voor MobiliteitsManagement (ECOMM). EPOMM ontwikkelt en verspreidt elektronische nieuwsbrieven om zo innovatieve zachte maatregelen en inspirerende voorbeelden bekend te maken. In 2007 heeft EPOMM actief deelgenomen aan de discussies en ontwikkeling van het Europese Groenboek. Mobiel 21 heeft als partner in EPOMM geparticipeerd in een rondetafeldiscussie in het Europees Parlement als insteek om mobiliteitsmanagementmaatregelen te ontwikkelen voor alle EU-parlementsleden. Mobiel 21 heeft in het afgelopen jaar de e-nieuwsbrieven aangepast en in een nieuw formaat opnieuw gelanceerd. Tijdens de laatste ECOMM-conferentie in Zweden werden verschillende presentaties gegeven over eigen activiteiten in mobiliteitsmanagement. Een overzicht van verschillende mobiliteitsspellen voor kinderen werd tijdens de eerste dag gepresenteerd, de Mobilometer kwam aan bod als tweede eigen presentatie.

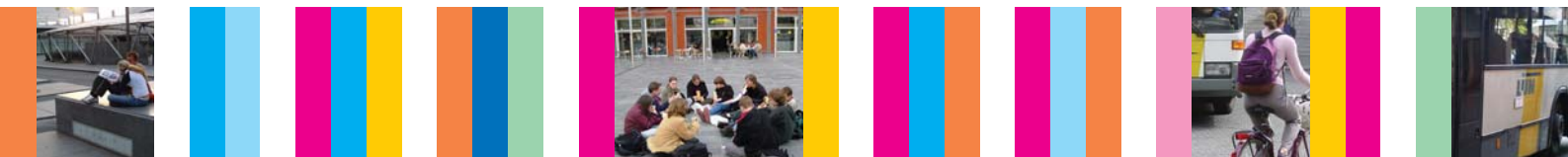
Type activiteit: netwerking, vorming, educatie en campagnes, beleidsadvies

Type financiering: ledenbijdrage van Nederland, Zweden, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië en Spanje

Meer informatie: www.epomm.org

2 Mobiel 21 op het terrein

Jeugd GePoSitioneerd

Samen met IMOB (UHasselt) en VVJ (Vereniging van Vlaamse Jeugdendiensten en –consulenten) startte Mobiel 21 in 2006 een nieuw samenwerkingsproject met jongeren tussen vijftien en achttien jaar onder de titel 'Jeugd GePoSitioneerd'. Mobiel 21 coördineert dit project. Binnen Jeugd GePoSitioneerd worden twee spelconcepten uitgewerkt om samen met jongeren in hun vrijetijdssfeer na te denken over duurzame en veilige mobiliteit in al haar aspecten. GpS-systemen en handcomputers staan hierbij centraal in de uitvoering.

Resultaat: In 2007 werden de spelconcepten uitgetest in demonstratieprojecten. Voor het eerste concept werd een 'mobiel stadsspel' gemaakt waarbij jongeren in kleine groepjes aan de hand van concrete mobiliteitsopdrachten op verkenning gaan in een voor hen onbekende stad. Mechelen is onze gaststad, waar de diensten jeugd en mobiliteit samen met ons het project opvolgen. De afgelopen periode werd het spel onder meer getest door jongeren van KSA Reinaart van Sint-Niklaas en de Leopoldsburgse Plussers. Voor het tweede concept werd een interactief spel uitgewerkt en uitgetest door jongeren in de steden Antwerpen, Lommel en Leuven. Niet enkel de traditionele Chiro- en scoutsgroepen namen deel aan het project. Zo gingen in de stad Antwerpen dit voorjaar vijf jeugdverenigingen op pad waaronder Kids Steunpunt Zuid Antwerpen (jeugdwerking met aandacht voor kansgroepen), Lotus BuSO Antwerpen (internaat uit het buitengewoon onderwijs), VFG Merksem (vereniging voor jongeren met een handicap), de 'Rode Valken' uit Deurne en de Chiro Kievitjes uit Zandvliet. Al deze groepen maakten met behulp van GPS-toestellen, digitale fototoestellen en videocamera's een analyse van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van hun jeugdlokalen. In Lommel volgde Chiro Kerkhoven een ludiek parcours langsheen een aantal verkeersknelpunten. Tijdens de actie werden knelpunten geïnventariseerd en oplossingen bedacht door de jongeren zelf. Voor Leuven namen een scoutsgroep en een vereniging voor sociaal kwetsbare jongeren deel aan een mobiliteitsspel waarbij de deelnemers aan den lijve ondervonden wat het betekent om in een rolstoel, met een tandem en op skeelers Leuven te verkennen. Deze knelpunten en oplossingen zullen in een volgende fase online in een GIS-omgeving worden gebracht. Momenteel worden alle testcases en demonstraties verder uitgewerkt. In 2008 zullen de formules verder aangepast en gefinaliseerd worden.

Type activiteit: educatie, demonstratieproject, participatie van doelgroep jongeren

Type financiering: projectsubsidie Vlaamse overheid, actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie

Meer informatie: www.mobiel21.be en www.jeugdgepositioneerd.be

Mobiele Leuvense vrouwen

'Mobiele Leuvense Vrouwen' was – wat Vlaanderen betreft – een pilootproject rond gender en mobiliteit. Door middel van het organiseren van focusgroepgesprekken en individuele interviews bij verschillende groepen Leuvense vrouwen ging Mobiel 21 i.s.m. de dienst Welzijn van de stad Leuven via een kwalitatieve onderzoeksmethode de specifieke patronen en noden inzake mobiliteit van vrouwen in z'n specifieke stedelijke context na.

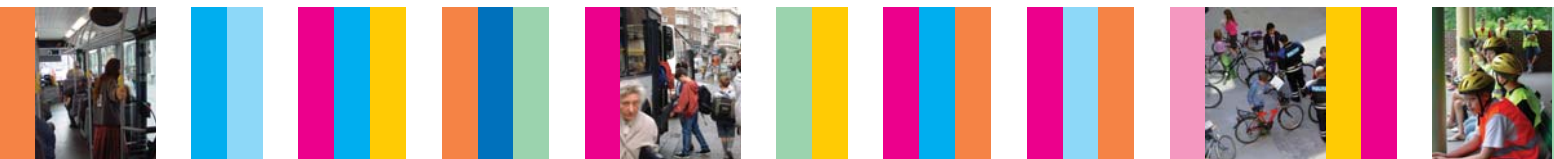
Resultaat: Het onderzoek geeft aan dat mannen en vrouwen wel degelijk verschillen inzake mobiliteitspatronen en -noden. Vrouwen maken vooral privéverplaatsingen (voor zorg en huishouden) en combineren vaak verplaatsingen. Zij kiezen daarbij veelal voor het meest efficiënte vervoermiddel in het totale takenpakket. Voor jonge moeders is de combinatie arbeid-gezin en de verplaatsingstijd die dit met zich meebrengt, een moeilijke opgave. Daarnaast geven de onderzochte vrouwen aan dat ze vaak nog te weinig betrokken worden bij het lokale mobiliteitsbeleid. In november 2007 werd een rondetafelconferentie georganiseerd waarbij de onderzoeksresultaten en beleidsadviezen rond de thematiek aan de Leuvense schepenen en intermediaire werden voorgesteld.

Type activiteit: onderzoek, informatie en sensibilisatie van doelgroep, beleidsadvies

Type financiering: projectsubsidie ministerie Grootstedenbeleid, stad Leuven en bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

Evaluatie van Derde BetalersSysteem van De Lijn

Vlaamse gemeenten kunnen via het afsluiten van een derdebetalersstelsel met De Lijn het gebruik van de bus/tram goedkoper of gratis maken voor alle of bepaalde groepen van inwoners (bv. scholieren, ouderen...). Meer dan 100 Vlaamse gemeenten participeren momenteel in dit systeem waarbij zij het financiële verschil tussen de volledige kost van tickets en/of abonnementen en hetgeen de inwoners effectief moeten betalen, vergoeden aan de De Lijn via een bepaalde formule. In de loop van 2007 heeft Mobiel 21 en de BTTB met medewerking van De Lijn de effecten onderzocht van de derdebetalerssystemen op het gebruik van het lokale openbaar vervoer in het algemeen en op de modal split meer concreet. Voorwerp van de evaluatie waren de vijf derdebetalerssystemen waarbij de lokale overheid optreedt als derde betaler.

Resultaat: In het voorjaar 2007 werden binnen acht Vlaamse steden en gemeenten de gebruikers van verschillende derdebetalerssystemen bevroegd via schriftelijke postenquêtes (abonnementhouders van De Lijn) en mondelinge interviews op de bus (lijnkaarten en biljetten). In totaal werden meer dan 2.700 personen bevroegd naar hun openbaarvervoergebruik voor en na inwerkingtreding van het derdebetalersstelsel, naar de kennis van het systeem en de impact van lage OV-tarieven in hun vervoerswijzekeuze. In het najaar kwamen de acht gemeentebesturen zelf aan het woord over de voor- en nadelen van de verschillende derdebetalerssystemen en de succes- en faalfactoren van de systemen binnen de gemeente. Aan de acht deelnemende gemeenten werd een uitgebreid onderzoeksverslag bezorgd. De resultaten werden ook besproken met de Lijn en kabinet Van Brempt.

Type activiteit: onderzoek en beleidsadvies

Type financiering: Vlaamse overheid – departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)

MOS Iespakket – Mobiliteit

MOS staat voor Milieuzorg Op School, een initiatief van de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Voor de secundaire scholen worden vijf aandachtspunten gedefinieerd: Afval en materialen, Energie, Water, Groenvoorziening en Mobiliteit. Deze opdracht omvat een hernieuwing van het deel Mobiliteit. Er werden drie percelen onderscheiden: algemene informatie over het aandachtsveld mobiliteit, praktijkgerichte informatie voor de website en ontwikkelen van een meetinstrument. Mobiel 21 werkte hiervoor samen met de Provinciale Hogeschool Limburg, departement Architectuur en de Fietsersbond vzw.

Resultaat: Mobiel 21 schreef in 2007 die de algemene informatie voor de handleiding voor het aandachtsveld Mobiliteit en werkte de mobiliteitsmatrix uit. De mobiliteitsmatrix is de ruggensteun om de aanpak concreet te maken. Dit helpt de gebruiker de mobiliteitsdoelstellingen te omschrijven. Die doelstellingen zijn gebaseerd op de criteria die MOS hanteert om een logo toe te kennen: visie en planning, betrokkenheid, communicatie, verankering en educatieve winst. De themabundel Mobiliteit Op School is sinds eind 2007 gepubliceerd door MOS en is zowel in gedrukte vorm als digitaal op hun website beschikbaar.

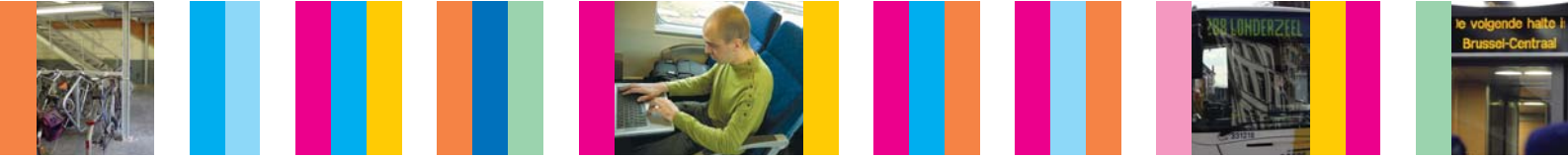
Type activiteit: educatie, ondersteuning van scholen, doelgroepgerichte sensibilisatie

Type financiering: opdracht Vlaamse overheid departement Leefmilieu

Meer informatie: www.mobiel21.be en www.milieuzorgopschool.be (Mobiliteit Op School)

2 Mobiel 21 op het terrein

'Heen-en-Weer-week' en 'Aardig-op-Weg-Week'

De weken

Sinds 1996 organiseert Mobiel 21 samen met de KOMIMO-partners en in samenwerking met de Vlaamse overheid elk jaar in mei de 'Week van de Zachte Weggebruiker' en in september de 'Week van Vervoering.' De communicatie en het inhoudelijke concept van beide weken werd door een communicatiebureau vernieuwd. Dit resulteerde in de 'Heen-en-Weer-Week' en de 'Aardig-op-weg-week'. Tijdens de 'Heen-en-weer-week' in mei ligt de klemtoon op het stimuleren van milieuvriendelijke verplaatsingen. Bij de 'Aardig-op-weg-Week' in september ligt de klemtoon op lokale mobiliteit en verkeersleefbaarheid.

Resultaat: De 'Heen-en-Weer-week' vond plaats van zeven tot dertien mei 2007 met als thema woon-werkverkeer. In het kader van de 'Heen-en-Weer-Week' gaf Mobiel 21 de publicatie 'Duurzaam woon-werkverkeer: iets voor mijn bedrijf?' uit. Met deze brochure bieden we een waaier aan alternatieven op het vlak van duurzaam woon-werkverkeer en doorprieken we tegelijkertijd een aantal bestaande vooroordelen. Een kort persbericht over de publicatie leverde in de geschreven pers heel wat aankondigingen op. Ongeveer 2.000 exemplaren werden besteld en gericht verstuurd.

De 'Aardig-op-Weg-Week' vond plaats van 15 tot 23 september 2007 met de nadruk op verkeersleefbaarheid. In het kader van deze week organiseerde Mobiel 21 een rondetafelconferentie en gaf een publicatie uit. De rondetafelconferentie 'Mobiliteitsparticipatie in buurten' vond plaats op dinsdag achttien september in het Vlaams Parlement. De klemtoon lag vooral op inspirerende praktijkvoorbeelden. De praktijkvoorbeelden uit Hasselt, Staden, Lanaken en Kortesseem toonden aan dat degelijke samenwerkingsprojecten een win-winsituatie kunnen opleveren voor beleid en bewoners. De 120 deelnemers zowel lokale ambtenaren, beleidsverantwoordelijken als middenveldorganisaties participeerden zeer actief aan de conferentie. De evaluatie door de deelnemers was uitermate positief. In de publicatie 'Mobiliteitsparticipatie in buurten – Inspirerende praktijkvoorbeelden' werden naast de praktijkvoorbeelden van de rondetafelconferentie enkele extra cases opgenomen nl. Bornem, Maaseik en Rumst. De publicatie werd verspreid op de rondetafelconferentie, verstuurd naar alle mobiliteitsambtenaren en bekendgemaakt via website en nieuwsbrieven.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne

Type financiering: projectsubsidies Vlaamse overheid (Van Brempt)

Partners: KOMIMO (Koepel Milieu en mobiliteit)

Meer informatie: www.mobiel21.be en www.komimo.be.

Mobiele werknemers

'Mobiele werknemers' was een vormingsprogramma rond duurzaam woon-werkverkeer. Mobiel 21 werd gevraagd deze vormingen te geven in het kader van een opleidingsprogramma 'Rechten en Plichten op de werkvloer', georganiseerd door de vzw Werknemerswelzijn. Het vormingsprogramma gaf achtergrondinformatie en was de aanzet tot persoonlijke, reflexieve leerprocessen over 'duurzaam woon-werkverkeer' en 'de rol van werknemers of de vakbond'.

Resultaat: Mobiel 21 stond in 2007 in voor de begeleiding van 22 sessies gespreid over heel Vlaanderen (in totaal vonden er zeven reeds plaats in 2006). De evaluaties van zowel de deelnemers als de vzw Werknemersvorming waren zeer positief. De inhoud sloot aan bij de vragen van de deelnemers. De interactieve manier waarop de sessies werden gegeven en het creëren van betrokkenheid voor het onderwerp in relatie tot de eigen onderneming werden door de deelnemers als 'positief en nuttig' ervaren.

Type activiteit: educatie, sociale activering

Type financiering: bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

Slim Mobile Senioren

Mobiel 21 zette in 2007 het project 'Slim Mobile Senioren' verder en kon de evaluatie afronden in november 2007 door middel van een integraal eindrapport. Mobiel 21 werkte anderhalf jaar intensief samen met seniorenorganisaties, dienstencentra en mobiliteitsdiensten om senioren en dus potentiële gebruikers aan te zetten tot gebruik van het openbaar vervoeraanbod en fietsen/stappen voor korte verplaatsingen. Via een doelgroepgerichte campagne en trainingsmomenten leerden senioren hoe ze de wagen meer op stal kunnen laten en toch mobiel blijven.

Resultaat: Voor een uitvoerige beschrijving van doelstellingen, doelgroep, gefaseerde verloop, de promotie-inspanningen, en productontwikkeling (inclusief vormingsmateriaal) voor de drie participatieve deelprojecten verwijzen we graag naar het eindrapport. achttien lokale seniorenorganisaties en instanties namen contact voor een begeleidingstraject. Na een verkennende informatieronde konden we uiteindelijk effectief in twaalf plaatsen een SMS-project opstarten; acht projecten in Vlaams-Brabant/Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Kortenaken, Tremelo, Rotselaar, Brussel, Tervuren, Wemmel en Jette), twee in West-Vlaanderen (De Panne en Zonnebeke), één in Limburg (Sint-Truiden) en één in Oost-Vlaanderen (Eeklo).

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne

Type financiering: financiering: bewegingsdecreet, projectsubsidies provincie Vlaams-Brabant en Vlaamse overheid (administratie MOW)

Meer informatie: www.mobiel21.be

Onderzoek naar ondersteunende infrastructuur ter bevordering van het fietsgebruik

In de studie, annex gebruikersonderzoek, werd een evaluatie gemaakt van de bestaande ondersteunende fietsinfrastructuur (fietsenstallingen, bandenblazers, bewegwijzering...) waarin de stad Gent heeft geïnvesteerd in het verleden. Er werd ook een inschatting gemaakt van de behoefte aan aanvullende investeringen, verbeteringen of goede inpassing ervan binnen de stad. De noden van specifieke doelgroepen stonden hierbij centraal (bv. vrouwen, studenten, gezinnen, gebruikers van fietskarren...). De aanbevelingen uit de studie mondden uit in een actieplan, verder op te volgen door de mobiliteitsdienst van Gent.

Resultaat: Mobiel 21 organiseerde medio 2007 een face-to-face bevraging bij een 500-tal fietsers op verschillende locaties binnen de stad Gent. Enige tijd later konden we de verwerkte resultaten en concrete beleidsaanbevelingen aftoetsen in drie focusgroepgesprekken (+/- drie x tien deelnemers) voor drie nieuwe doelgroepen. De resultaten van de focusgroepen waren een rijkelijke aanvulling op de enquêtes. Een volledig en illustratief onderzoeksrapport werd eind december overgemaakt aan het stadsbestuur.

Type activiteit: gebruikersonderzoek

Type financiering: stad Gent

Meer informatie: www.mobiel21.be

2 Mobiel 21 op het terrein

2.1.3 Verkeersveiligheid bevorderen

Ruimte gevraagd

Het ludieke project 'Ruimte Gevraagd' van Mobiel 21 wil de verkeersknelpunten zichtbaar maken voor weggebruikers en buurtbewoners. Hiertoe leent Mobiel 21 de verkeersfiguren uit en begeleidt ze de lokale organisaties bij het uitwerken van het plaatselijke project.

De sjablonen zijn ook digitaal verkrijgbaar zodat de mensen zelf aan de slag kunnen en de figuren zelf kunnen maken'.

Resultaat: In 2007 werd het project 'Ruimte gevraagd' in tien gemeenten opgezet: Rotselaar, Geel, Veerle (Laakdal), Tienen, Antwerpen, Beveren, Maaseik, Meerhout, Mol en Opwijk. Mobiel 21 ondersteunde deze gemeenten bij het uitwerken van het lokale project waardoor verkeersveiligheid in verschillende gemeenten op de agenda geplaatst werd.

Type activiteit: ondersteuning van lokale initiatieven

Type financiering: bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

Startbanersproject Verkeersveiligheid

Vanuit het departement Onderwijs kunnen startbaners 'Verkeersveiligheid' tewerkgesteld worden in gemeenten. De startbaner krijgt in de gemeente ondersteunende taken toegewezen die bijdragen tot een verbetering van de verkeersveiligheid in schoolomgevingen en het veiliger maken van het woon-schoolverkeer. Een startbaan is een job voor maximum twee jaar en kan op elk moment van het jaar beginnen. In overleg met de projectverantwoordelijke van het departement Onderwijs geeft Mobiel 21 workshops voor deze startbaners. Het zijn concrete en praktijkgerichte sessies ter ondersteuning van hun takenpakket 'Verkeersveiligheid'.

Resultaat: In 2007 gaf Mobiel 21 de workshop 'Veilig en milieuvriendelijk naar school'. Visie, praktijkvoorbeelden, aanpak en concrete ondersteuning vanuit de gemeente komen hierin aan bod. Zowel de inhoud van de workshop als de methodische aanpak werden door de deelnemers positief geëvalueerd. De evaluatie gebeurde aan de hand van evaluatieformulieren. Door twee personeelwissels van de projectverantwoordelijke van het departement Onderwijs werd in 2007 één workshop georganiseerd.

Type activiteit: educatie en vorming

Type financiering: departement Onderwijs

Meer informatie: www.mobiel21.be

VERO

Mobiel 21 wenst door het uitwerken van 'Verkeerseducatieve Routes' te komen tot veilige en milieuvriendelijke verplaatsingen bij jonge kinderen. Een verkeerseducatieve route of VERO is een route in de schoolomgeving die leerkrachten en ouders uitstippelen om er op regelmatige basis met de kinderen voetgangers- en fietsvaardigheden te oefenen. Verkeers- en mobiliteitseducatie in de praktijk dus. Mobiel 21 ontwikkelt in samenwerking met de lokale overheid en/of een of meer scholen een begeleidende brochure bij de route met daarin didactische vaardigheden en oefeningen voor de verschillende leeftijden.

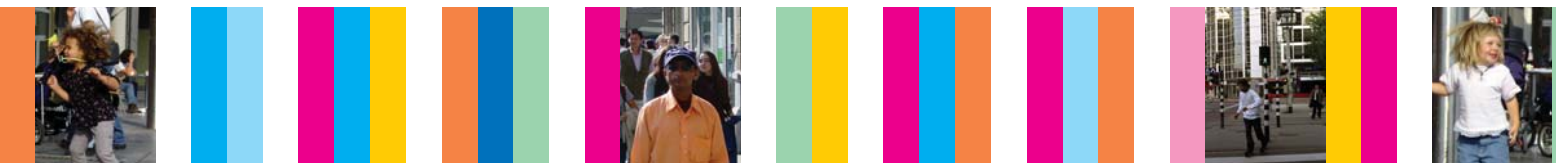
Resultaat: In 2007 werkte Mobiel 21 een verkeerseducatieve route uit voor scholen in Wilrijk, Tielt-Winge, Merchtem en Aalst.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne, lokale ondersteuning

Type financiering: projectsubsidies

Meer informatie: www.mobiel21.be en www.milieuvriende-lijknaarschool.be.

Vlaams Forum Verkeersveiligheid

Het Vlaams Forum Verkeersveiligheid heeft een dubbele functie. Ten eerste vervult het forum een overlegfunctie. In die zin is het een plaats waar overheid, onderzoekswereld en belangengroepen elkaar ontmoeten en ideeën kunnen uitwisselen. Verkeersveiligheid is een collectieve verantwoordelijkheid van veel actoren en om de gestelde doelstellingen te bereiken, is een gecoördineerde aanpak noodzakelijk. In dit forum kunnen de leden kennis en ervaringen uitwisselen en kunnen ze initiatieven onderling op elkaar afstemmen. Naast deze horizontale taak heeft het forum ook een verticale, beleidsadviserende opdracht. Het forum functioneert onder de Vlaamse overheid en onderschrijft het Mobiliteitsplan Vlaanderen. Het forum wil het draagvlak van beleidsmaatregelen toetsen en zijn bevindingen overmaken aan de Vlaamse overheid. Het forum wordt gecoördineerd door de Vlaamse Stichting Verkeerskunde. Mobiel 21 maakt deel uit van de thematische werkgroep 'handhaving'.

Type activiteit: netwerk, overleg
Type financiering: eigen middelen

Wegcode

Wanneer er aan de verkeerswetgeving aanpassingen gebeuren die betrekking hebben op de duurzame verplaatsingen en/of veilige verplaatsingen van de individuele burgers, vat Mobiel 21 de essentie samen op begrijpelijke wijze.

Resultaat: Tijdens het afgelopen jaar stelde Mobiel 21 informatie ter beschikking in een handige digitale en printbare versie waarbij steeds verwezen wordt naar andere bronnen voor wie meer informatie of uitgebreide regels zoals uitzonderingen wil kennen. In 2007 werd een Wegcode ontwikkeld over de volgende thema's: plaats van de fietser op de weg, verplichting dragen fluovest op auto(snel)wegen bij pech, wijzigingen wegcode bromfietzers klasse B en motorfietzers, wijzigingen voorrangregels en aanduiding zone 70.

Type activiteit: informatie en educatie
Type financiering: bewegingsdecreet
Meer informatie: www.mobiel21.be

Immigrants in traffic

Mobiel 21 neemt initiatief om projecten op te zetten rond het thema 'immigranten en mobiliteit'. In opdracht van de Zweedse overheid onderzoeken we de mogelijkheden om bestaande goede initiatieven uit verschillende Europese landen over te nemen. Als deel van de opdracht zoekt Mobiel 21 naar Europese financiering om een nieuw project op te zetten.

Resultaat: Mobiel 21 heeft in 2007 een overzicht gemaakt van kansen en opportuniteiten om nieuwe projecten op te starten rond het thema 'immigranten en mobiliteit'. Een consortium werd samengesteld en activiteiten voor een nieuw Europees project rond dit thema werden voorbereid.

Type activiteit: onderzoek, educatie
Type financiering: opdracht Zweedse overheid

Belgisch actieplan voor de veiligheid van kinderen

Met steun van de 'European Child Safety Alliance – ECSA' die de krijtlijnen uitzet voor een Child Safety Action Plan in verschillende Europese lidstaten, werd in België een stakeholdersbevraging gehouden voor een SWOT-analyse van de huidige Belgische situatie op vlak van veiligheid van kinderen in de thuisomgeving, op de openbare weg, op school en in opvangvoorzieningen. Na deze analyse werd een actieplan opgesteld met acties om de veiligheid van kinderen in deze drie levenssferen te verbeteren. Daarbij werd nagegaan welke acties genomen konden worden op vlak van coördinatie van activiteiten betreffende de veiligheid van kinderen en het bijhouden van ongevallenstatistiek.

Resultaat: Gedurende een jaar nam Mobiel 21 deel aan een constructieve dialoog over te ondernemen acties om in ons land tot een veiligere omgeving voor kinderen te komen. Mobiel 21 gebruikte zijn expertise als input voor acties op vlak van veiligheid op de openbare weg: 'basiskennis en vaardigheden van leerlingen in basisonderwijs en secundair onderwijs' en 'ondersteuning van het kind door de gemeenschap'. Deze dialoog resulteerde in een Belgisch actieplan voor de veiligheid van kinderen dat in november 2007 werd gelanceerd.

Type activiteit: beleidsbeïnvloeding
Type financiering: bewegingsdecreet

2 Mobiel 21 op het terrein

2.1.4 Educatieve projecten in tweede lijn, bijscholing en permanente educatie

De meeste educatieve projecten zitten vervat in de eerder genoemde projecten. Daarnaast zijn er ieder jaar een aantal zaken die minder projectmatig zijn.

In 2007 verzorgde Mobiel 21 gastcolleges voor de verkeerskundige opleidingen in Diepenbeek en Kortrijk. Daarbij wordt in het bijzonder ingegaan op de sociale verkeerskunde, de mobiliteitsproblematiek rond scholen, en mobiliteitsbeleid en werking op Europees niveau. Voor de lerarenopleiding in Diest werd een gastcollege gegeven omtrent verkeers- en mobiliteitseducatie.

In 2007 heeft Mobiel 21 ook opnieuw meegewerkt aan de opleiding verkeersveiligheid voor startbaners verkeersveiligheid, samen met het departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en VSV.

Nieuw was het aanbod vormingssessies voor senioren waar er samengewerkt werd met NEOS, het netwerk van ondernemende senioren. Tijdens deze sessies willen we vooral inzicht geven in de grenzen en mogelijkheden op gebied van seniorenmobiliteit en dit voor de verschillende verplaatsingswijzen: voetganger, fietser, openbaarvervoergebruiker en automobilist.

In samenwerking met BERLITZ Language Center werden in 2007 een vijftiental sessies gegeven omtrent duurzame mobiliteit.

Mobiel 21 werd in 2007 door de Koning Boudewijnstichting verzocht om te participeren in de kringgesprekken 'intergenerationele relaties'. Doel van de gesprekken was het reflecteren over de vergrijzing van de bevolking en de verhoudingen tussen generaties. Medewerkers uit verschillende Belgische middenveldorganisaties en diverse maatschappelijke terreinen (invalshoek van Mobiel21 was mobiliteit en ruimtegebruik) dachten hierbij intensief na (acht dagdelen, aangevuld met open forumsessies) en formuleerden beleidsaanbevelingen voor de uitdagingen voor de toekomstige intergenerationele relaties.

In het kader van de gecertificeerde opleiding 'mobiliteit en intermodaliteit', in samenwerking met de Opleidingsorganisatie van de Federale Overheid, verzorgde Mobiel 21 een opleiding rond intermodaliteit in het personenvervoer voor een twintigtal federale ambtenaren.

Op vraag van de Europese Commissie werden lezingen en presentaties verzorgd op verschillende infodagen in Brussel.

2.2 Er zit meer 'beweging' in Mobiel 21 dan je denkt...

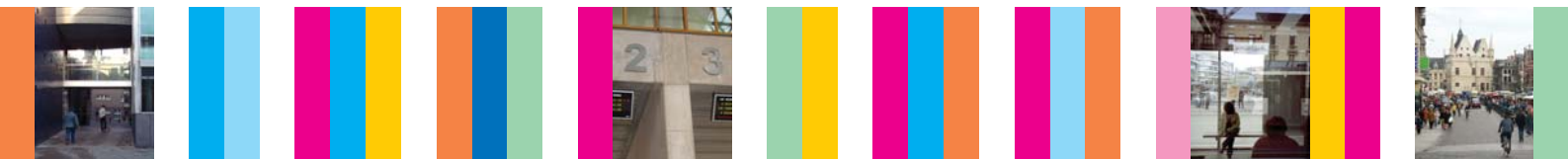
Met de start van het nieuwe decreet met betrekking tot het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 4 april 2003, werd Mobiel 21 gesubsidieerd binnen de werksoort 'Bewegingen'. Als beweging komen we tegemoet aan de decretaal gedefinieerde hoofdfuncties van educatie en maatschappelijke activering en sturen we – gedreven vanuit onze missie en onze programmaliijnen/activiteitenclusters - aan op maatschappelijke verandering, nl. mensen raken en stimuleren tot (meer) duurzaam mobiliteitsgedrag.

De jaarlijkse enveloppe die we – op basis van het in 2004 ingediende beleidsplan aangereikt krijgen – is echter ontoereikend om onze maatschappelijke rol vandaag naar behoren te vervullen. We hebben vorig jaar uitvoerig beschreven welke bijstellingen aan dit eerste beleidsplan ondertussen hebben plaatsgevonden, vooral ingegeven door het in 2005 gerealiseerde reorganisatieproces van Langzaam Verkeer naar Mobiel 21. Dankzij actieve projectwerving en het kunnen aanreiken van degelijke referenties (= kwaliteitszorg), was en is Mobiel 21 voorlopig nog steeds in staat om selectief en stapsgewijs de vele noden, behoeften, vragen en wensen op vlak van het breed maatschappelijke thema van duurzame mobiliteit te beantwoorden en zelf een gezond organisatieprofiel in stand te houden.

In ons jaarverslag valt op te merken dat bij vele van de projecten die onze voortgang typeren we prioritair vertrekken vanuit een typische, eigen sociaal-culturele methodiek. Die methodiek zit fundamenteel ingebed waarbij we ook wensen structureel verankerd te blijven in het sociaal-culturele werk, met de bedoeling:

- mensen (het grote publiek, doelgroepen, het beleid...) gevoelig te maken of te raken voor duurzame mobiliteit.
- mensen te begeleiden opdat ze zelf (maatschappelijk verantwoorde) keuzes kunnen maken (in hun mobiliteitsgedrag).
- brede (ruimer dan educatieve, ook sensibiliserende) leerprocessen in gang te zetten,
- tegenwicht bieden aan de autocultuur.

In ons streven naar een breder maatschappelijk draagvlak voor duurzame mobiliteit zijn we ook in 2007 actief op zoek gegaan naar andere aspecten om ons werk in te verankeren. Daarom verrichtten we o.m. ook veel onderzoek, keken we over de muurtjes van het sociaal-cultureel werk en de mobiliteitswereld heen en moe(s)ten we meegaan in de commercialisering van het thema...

Het jaarplan dat we indienden bij de Vlaamse overheid werd in 2007 uitgevoerd zoals gepland. Dankzij de subsidies sociaal-cultureel werk van de Vlaamse overheid hebben we veertien projecten kunnen verwezenlijken:

- Mobiliteitscafé (sensibilisatie);
- e-Atomium cursussen duurzaamheidsambtenaren (educatie);
- Autodelen (voorbereidend onderzoek, sensibilisatie);
- Actieve burgerschapsvorming 'Mobilometer' (sensibilisatie, sociale activering);
- Prijs Mobiele Onderneming (sensibilisatie);
- Ruimte gevraagd voor voetgangers en fietsers (sensibilisatie, sociale activering);
- Korterittencontract (sensibilisatie, sociale activering);
- Poolcampagnes en begeleiding scholen (sensibilisatie, sociale activering);
- Mobiele Leuvense Vrouwen (sensibilisatie, sociale activering);
- Mobiele Werknemers (educatie en sensibilisatie sociale activering);
- Slim Mobiele Senioren (educatie, sensibilisatie, sociale activering);
- Wegcode (educatie, sensibilisatie);
- Belgisch actieplan voor de veiligheid van kinderen (beleidsvoorbereiding)
- Kringgesprekken 'intergenerationele relaties' KBS (beleidsvoorbereiding, netwerking).

Niet projectmatig maar even belangrijk vinden we de contactfunctie die Mobiel 21 heeft voor burgers, organisaties, verenigingen... die op zoek zijn naar eerste inzichten op het pad naar (inspraak en participatie rond) duurzame mobiliteit. Zij bereiken onze medewerkers telefonisch, per brief of e-mail alsook op onze kantoren en documentatiedienst.

Uit onze interne project- en urenregistratie, een belangrijk kwaliteitszorginstrument van Mobiel 21 waar in 2007 heel wat interesse voor was binnen de sector, mag blijken dat we de jaarlijkse subsidie-enveloppe voor een groot gedeelte aanwenden voor personeelsinzet. Deze uren worden rechtstreeks besteed aan projecten alsook aan de flankerende werking eigen aan sociaal-culturele beweging namelijk netwerking, beleidsadvies, interne organisatiestructuren, integrale kwaliteitszorg en bewegingsmanagement.

Het partnerschap in de Koepel Milieu en Mobiliteit (KOMIMO) blijft in die zin prioritair en vraagt veel energie, zeker nu in 2007 de gemeenschappelijke campagnes hertekend werden. Mobiel 21 opereert in het partnerschap ook als enige sociaal-culturele beweging tussen de andere partners, in hoofdzaak decretale mobiliteitsverenigingen. We zijn daarin een bijzondere belangenbehartiger die pleit voor verdere integratie van maatschappelijke domeinen binnen het thema mobiliteit, bv. ethisch verantwoord consumeren, burgerparticipatie, ruimere duurzame ontwikkelingsthema's als globalisering, toegankelijkheid voor minderheden, gender- en diversiteitsthematiek.

Mobiel 21 blijft ook de algemene mobiliteitstrends volgen en onderhoudt in dat opzicht de nodige contacten met beleidsactoren, kabinetten, administraties en onderzoeksinstellingen.

Mobiel 21 bleef in 2007 geëngageerd en/of vertegenwoordigd in tal van organisaties, overlegorganen of adviescommissies. Waar het kan of aansluit bij onze werking, nemen we actief deel aan ad hoc werkgroepen, conferenties, colloquia... Zo maken we deel uit van de Raad van Bestuur en Algemene Vergadering van de FOV, KOMIMO en Autopia, de Algemene Vergadering van BBL, van Lokale Agenda 21 Forum Leuven, de redactieraad Verkeersspecialist (Kluwer), de kringgesprekken Intergenerationele relaties (KBS), de stakeholdersgroep van NMBS/Infrabel. In 2007 werden we lid van het 'Netwerk Bewust Verbruiken'.

In de bijzondere bijlage bij dit jaarverslag, specifiek gericht aan de toezienende administratie Sociaal-Cultureel werk, wordt verdere verantwoording afgelegd van de bestede middelen en de beantwoording van de jaarwerking aan de beoordelingselementen zoals ook voorheen voorzien in de lijn van de opvolging en uitvoering van het (bijgestuurde) beleidsplan.

2 Mobiel 21 op het terrein

2.3 Documentatiedienst

2.3.1 Bibliotheek

De bibliotheek van Mobiel 21 droeg ook in 2007 haar steentje bij tot de educatieve functie van Mobiel 21 als sociaal-culturele beweging. In het bijzonder omvat dit zijn opzicht tot het verzamelen, ontsluiten en actief uitdragen aan een zo breed mogelijk publiek van informatie en documentatie over duurzame mobiliteit in al haar aspecten.

Bij de collectievorming werd verder gefocust op literatuur over nieuwe denkwijzen en goede praktijkvoorbeelden van duurzame mobiliteit. Daarnaast werd gezocht naar nieuwe inzichten over onder meer participatie en gedragsverandering, naar het standpunt over mobiliteit vanuit meer specifieke doelgroepen, zoals nieuwkomers, werknemers in beschutte werkplaatsen en vrouwen. De documentatiedienst volgde actief de pers voor de inhoudelijke staf en bundelde persberichten wekelijks in een actualiteitenportfolio. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzame mobiliteit, wijzigingen in verkeerswet, beleid en trends werden op de voet gevolgd.

Via de communicatiekanalen van Mobiel 21 werden de beschikbare kennis en informatie zo efficiënt mogelijk uitgedragen. De trimestriële nieuwsbrief bracht nieuwe publicaties, producten en diensten van de mediatheek onder de aandacht van zijn lezers. Op de website stelde de bibliotheek de aanwinstenlijst van de boekencollectie regelmatig in de kijker. Op vraag van educatieve medewerkers werd per onderwijsniveau een lijst van interessante educatieve uitgaven opgemaakt. Onderwijsmensen krijgen zo een beter overzicht van wat voorhanden is ter ondersteuning van mobiliteitseducatie in de klas en op school. De lijsten worden voortdurend geactualiseerd.

In de loop van 2007 werd een interne SWOT-analyse van de documentatiedienst doorgevoerd. De bedoeling was om de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen te analyseren om zo te komen tot een betere afstemming van de dienstverlening op de interne en externe werking van de organisatie.

Flanders Environmental Library Network, of kortweg Felnet, het samenwerkingsverband van de belangrijkste milieudocumentatiecentra in Vlaanderen, was ook in 2007 een trouwe bondgenoot voor de promotie van Mobiel 21 als prominente mobiliteitsbibliotheek en voor het online openstellen van zijn boeken- en tijdschriftencollectie via www.felnet.be.

2.3.2 Mediatheek

De lay-outdienst gaf in de loop van 2007 weer vorm aan tal van nieuwe campagnes en projecten met eigen logo en stijl, wat bijdraagt tot de herkenbaarheid bij de beoogde doelgroep. Het 'Kortrittencontract' is hiervan een mooi voorbeeld. De actie loopt al enkele jaren, is ondertussen goed ingeburgerd en heeft, gezien de stijgende resultaten van vorig jaar, nog steeds een duidelijk groeipotentieel. Gestimuleerd door het succes van de schoolspaaractie 'Veilig en milieuvriendelijk naar school', werd in de loop van 2007 een gelijkaardig spel ontworpen voor het secundair onderwijs, nl. 'Reis rond de wereld in zeven dagen'. Leerlingen vervangen autokilometers door stap- en fietskilometers en maken zo een virtuele wereldreis. Een uitgelezen manier voor secundaire scholen om effectief werk te maken van duurzame verplaatsingen naar school. Daarnaast werd ook voor de derde graad van het secundair onderwijs het interactief lessenpakket 'Live!' uitgewerkt. Jongeren van zestien tot achttien jaar laten kiezen voor duurzame vervoerswijzen, is niet evident. Door deze jongeren zelf de verkeersleefbaarheid van hun schoolomgeving te laten meten, kunnen zij meer doordachte keuzes maken over hun eigen mobiliteit en bewust bijdragen tot een betere leefbaarheid van hun omgeving.

In de context van de 'Aardig-op-weg-week' verspreide Mobiel 21 de brochure 'Mobiliteitsparticipatie in buurten', met inspirerende praktijkvoorbeelden uit Bornem, Hasselt, Kortessem, Lanaken, Maaseik, Rumst en Staden, waaruit blijkt dat samenwerkingsprojecten een win-winsituatie kunnen opleveren voor beleid en bewoners. In het kader van de 'Heen-en-weer-week' verscheen de brochure 'Duurzaam woon-werkverkeer: iets voor mijn bedrijf?', met tal van praktische tips om bedrijven te motiveren hun werknemers aan te zetten om te variëren in het woon-werkverkeer. Beide brochures werden gelay-out conform het vernieuwde concept van de weken en gingen de deur uit als zoete broodjes.

Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen werd de publicatie 'Mobilometer – Instrument tot dialoog over duurzame mobiliteit in uw stad of gemeente' verstuurd naar alle gemeentebesturen en middenveldorganisaties. Het is een gebruiksaanwijzing over hoe u met de Mobilometer concreet aan de slag kan gaan.

In het zog van de publicatie van de handleiding 'Veilige schoolroutes in kaart' eind 2006, vroegen tal van gemeenten, waaronder Malle, Mechelen, Berlaar, Dilbeek en Koningshooikt, in de loop van 2007 assistentie bij de opmaak van een schoolroutekaart. Voor Merchtem, Sint-Joris-Winge en Wilrijk werden verkeerseducatieve routes uitgewerkt. Het mag gezegd worden dat telkens maatwerk werd geleverd.

De grafische diensten van Mobiel 21 werden ook door Europese partners ten zeerste geapprecieerd. Zo werden promotiemateriaal en brochures voor de Europese projecten Pilot en e-Atomium binnenshuis gelay-out.

2.3.3 Pers en communicatie

Mobiel 21 benut verschillende communicatiekanalen om informatie en resultaten te verspreiden en om nieuwe kennis binnen te halen. Al naargelang het doel van de communicatie worden verschillende middelen gelijktijdig ingezet om een zo groot mogelijke verspreiding te beogen (mediamix). Communicatiemiddelen die ingezet worden, zijn onze elektronische mailinglist, de driemaandelijks Mobiel21-Nieuwsbrief, gerichte publicaties zoals in de Verkeersspecialist, de website www.mobiel21.be, de voorstellingsfolder en projectfiches, handleidingen, postkaartjes, het jaarverslag, conferenties en studiedagen.

Om belangrijke mijlpalen in projecten van Mobiel 21 bekend te maken bij het ruime publiek, worden persberichten opgemaakt en verzonden. Ook om nieuwe projecten en acties kleur te geven, organiseert Mobiel 21 persmomenten. Zo verschenen in het voorjaar van 2007 een dertigtal artikels over of in verband met het 'Korterittencontract', in onder meer Het Laatste Nieuws, de Gazet van Antwerpen, het Nieuwsblad, het Belang van Limburg, De Morgen, Het Volk, De Bond, Digimos... Het project 'Mobiële Leuvense Vrouwen' kende succes in Het Volk, De Standaard, Het Nieuwsblad, Het Laatste Nieuws en de LA21-nieuwsbrief. De campagne 'Veilig en milieuvriendelijk naar school' verscheen in kranten over heel Vlaanderen. Daarnaast waren er artikels over onze VERO's, de fietsroutekaarten, fietspoolen, Geknipt Mobiel, Jeugd GePoSitioneerd, More, Live!, Ruimte Gevraagd, Mobiliteitsparticipatie in buurten, Duurzaam woon-werkverkeer, Prijs Mobiële Onderneming... noem maar op.

Met betrekking tot gerichte thema's reageert Mobiel 21 op eigen vragen van de pers. Daarbij wordt evenwel nagegaan of er een verband is met actieve projecten teneinde gefundeerde standpunten naar buiten te kunnen brengen. Gezamenlijke standpunten met partnerorganisaties worden vaak gebundeld geformuleerd naar de buitenwereld, onder meer via KOMIMO of de Stuurgroep Onderwijs van de VSV.

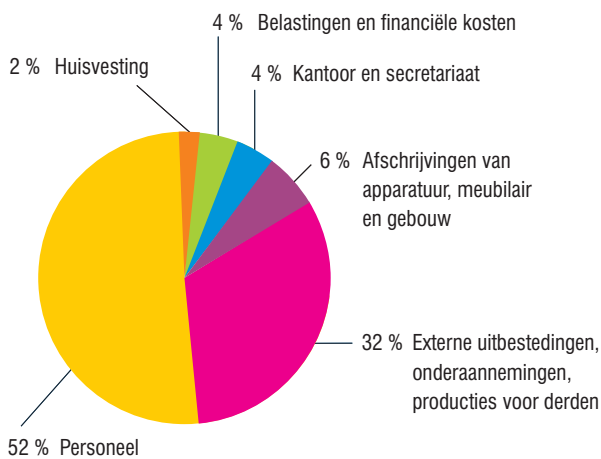
In 2007 kwam Mobiel 21 114 maal in de pers, exclusief gerichte artikels in tijdschriften zoals de Verkeersspecialist of gespecialiseerde Europese magazines en nieuwsbrieven.

3 Kosten- en opbrengstenstructuur

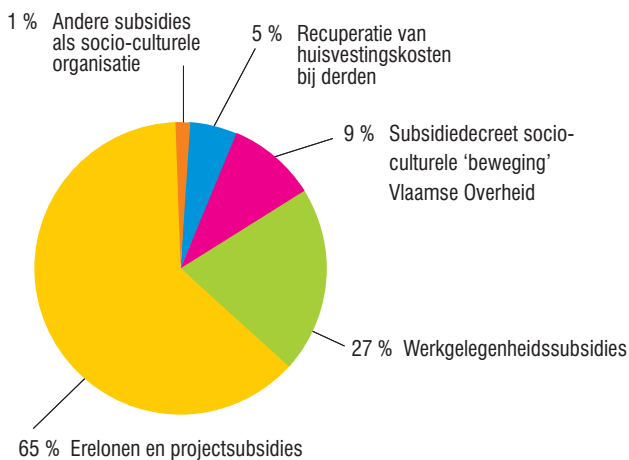
Ook in 2007 is het Mobiel 21 gelukt voldoende middelen te werven om, in combinatie met een zorgvuldig beheer van de ingezette medewerkers en middelen, het jaar positief af te sluiten. De kosten zijn verdeeld over volgende grote groepen:

De opbrengsten komen uit volgende bronnen:

Aan de kostenzijde is de begroting 2007, goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de vzw in november 2006, sluitend uitgevoerd: het bestede budget bleef 8 % onder begroting. De netto- of eigen opbrengsten van Mobiel 21 waren in 2007 omvangrijker dan in 2006. De bruto-opbrengsten zijn voor Mobiel 21 steeds (veel) hoger dan netto. De vzw verricht nog administratieve en financiële afhandeling van projecten gestart voor 2005, waarbij de prestaties sinds 2005 door Vectris cvba worden verricht. Deze werkwijze is uitdovend. Daarnaast is het verschil tussen bruto- en netto-opbrengsten vooral te verklaren door de specifieke projectopbrengsten waartegenover hoge projectkosten staan.

Het eigen vermogen en de financiële stabiliteit van Mobiel 21 vzw blijven verder verbeteren door een positief verschil tussen opbrengsten en kosten. In de balans wordt dit weerspiegeld door gunstigere verhoudingen voor de solvabiliteit en liquiditeit.

4 Bestuur en personeel

4.1 Raad van Bestuur

Miseur Koen
Provoost Liesbeth (sinds december 2007)
Van Acker Pierre-Bernard (voorzitter)
Van der Velden Marleen
Vanhove Johan
Wuyts Maryse (tot december 2007)
Zuallaert Gert

4.2 Algemene Vergadering

Albrechts Louis
Antonissen Dirk
Asperges Tim (tot december 2007)
Auwerx Patrick
Berghs Bruno
Beyst Veerle
Boon Willem
Bossart Elke
Boudry Linda
Boulogne Jan (tot maart 2007)
Broeders Mieke
Broodcoorens Stefaan
Buijs Willem
Buyse Bruno (tot maart 2007)
Canters Raf
Cools Jan (tot december 2007)
Cuyvers Rob
Debruyne Erwin
De Jonghe Annemie
Dhert Stijn
Geeroms Jul (sinds december 2007)
Gehre Gunter
Hendrix Guy
Hens Luc
Janssens Geert
Janssens Peter

Kennis Wim
Macharis Cathy
Mattens Marc
Miermans Willy (tot december 2007)
Miseur Koen
Pauwels Jan
Popelier Geert
Provoost Liesbeth
Schevelenbos Mieke
Smeyers Luc
Stuyven Koen
Van Acker Pierre-Bernard
Van Calster Bruno
Van den Bosch Hilde
Van der Velden Marleen
Van der Wee Dominique
Vanhove Johan
Van Vaerenbergh Jan
Verhaegen Kris
Vits André
Wuyts Maryse
Zuallaert Gert
Zuallaert Jos

4.3 Medewerkers

Auwerx Patrick (campagnes en educatie, managementteam)
Bossart Elke (educatie en onderzoek, managementteam)
Canters Raf (educatie en onderzoek, managementteam)
Christiaens Jan (campagnes en educatie, vanaf januari 2007)
De Bent Veerle (campagnes en educatie)
De Ridder Daniëlle (poetsvrouw)
Lambert Lies (educatie en campagnes)
Lanove Patrick (startbaner project verkeersveiligheid, tot mei 2007)
Maes Nadine (documentatiedienst)
Özkan Sözan (startbaner project verkeersveiligheid, vanaf november 2007)
Motmans Luc (budgetbeheer, boekhouding)
Stroombergen Katleen (secretariaat)
Van Uytven Annemie (onderzoek en educatie)
Verhaeghe Micheline (personeelsadministratie)
Verstraeten Sabine (documentatiedienst)
Vleugels Ilse (onderzoek en campagnes)
Zuallaert Gert (campagnes en educatie)

5 Publicaties, artikelen en bijdragen 2007

Auwerx, P. & Christiaens, J. (2007). Mobiliteitsparticipatie in buurten. Inspirerende praktijkvoorbeelden. Leuven: Mobiel 21.

Auwerx, P. (2007). Mobi scan. Paper presented at ECOMM 2007, the European Conference on Mobility Management, 09-11 May, Lund (Sweden).

Bossaert, E. & Canters, R. (2007). The Traffic Snake Game, from demonstration to regional campaign. Poster presented at the WALK21 Conference, 01-04 October, Toronto (Canada).

Bossaert, E. & Lambert, L. (2007). Kyoto in Hasselt: jeugdreporters op pad. More: een interactief mobiliteitsspel op maat van de gemeente. In: Verkeersspecialist, 137, pp. 24-25.

Canters, R. (2007). Europa's grootste portaal voor stedelijke mobiliteit. Eltis: European Local Transport Service. In: Verkeersspecialist, 135, pp. 28-29.

Canters, R. (2007). Geef kinderen inspraak. In: Gezinsbeleid in Vlaanderen, 36(1), pp. 25-30.

Canters, R. & Bossaert, E. (2007). The frog perspective, insights from transport autonomy of children and child friendly public space. Paper presented at the WALK21 Conference, 01-04 October, Toronto (Canada).

Canters, R., Cornélis, E. & Montulet, B. (2007). La participation des enfants aux projets de mobilité locaux. Est-elle possible... et dans ce cas, comment? Leuven: Mobiel 21. [Brochure dans le cadre du projet de recherche dépendance et autonomie des enfants en matière de transport, financé par la Politique Scientifique Fédérale dans le cadre du deuxième Plan d'appui scientifique à une politique de développement durable (PADDII).]

Canters, R. & Lambert, L. (2007). Hoe verkeersleefbaar is de schoolomgeving? LIVE!: interactief lessenpakket voor derde graad secundair onderwijs. In: Verkeersspecialist, 142, pp. 10-12.

Canters, R., Lambert, L. & Vleugels, I. (2007). Live! Interactief lessenpakket over verkeersleefbaarheid in de schoolomgeving voor 3de graad Secundair Onderwijs. Leuven: Mobiel 21. [Project ondersteund binnen het actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie, met de steun van de Vlaamse Regering].

Canters, R. & Van Uytven, A. (2007). Test de duurzaamheid van het lokale mobiliteitsbeleid. Mobilometer: model ter inspiratie, instrument voor dialoog. In: Verkeersspecialist, 138, pp. 14-17.

Canters, R., Van Uytven, A. & Zuallaert, G. (2007). Mobilometer. Instrument over duurzame mobiliteit in uw stad of gemeente. Leuven: Mobiel 21.

Christiaens, J. (2007). Duurzaam woon-werkverkeer: iets voor mijn bedrijf? Over voor(oor)delen van het nemen van duurzame mobiliteitsmaatregelen. Leuven: Mobiel 21.

Christiaens, J. (2007). Verkeerseducatieve Route Basisschool De Letter, Wilrijk. Verkeerseducatie voor voetgangers. Leuven: Mobiel 21.

Christiaens, J. (2007). Verkeerseducatieve Route Basisschool het Atheneum, Aalst. Verkeerseducatie voor voetgangers. Leuven: Mobiel 21.

Christiaens, J. (2007). Verkeerseducatieve Route Basisschool Ter Dreef, Merchtem. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel21.

Christiaens, J. (2007). Verkeerseducatieve Route. Basisschool De Winge, Tielt-Winge. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Colman, R. & Zuallaert, G. (2007). Mobiliteit op maat van ieders verantwoordelijkheid. In: Stad & landschap, 4(1), pp. 42-43.

De Bent, V. (2007). Mijn korte ritten? Ik stap, fiets of neem het openbaar vervoer. Korterittencontract – campagnehandleiding. Leuven: Mobiel 21.

De Bent, V. (2007). Scholenovereenkomst. Gemeenten en scholen engageren zich voor een 'duurzaam veilige schoolomgeving'. Leuven: Mobiel 21.

Lambert, L. (2007). Mobility Games - awareness raising and child participation through mobility games. Paper presented at ECOMM 2007, the European Conference on Mobility Management, 09-11 May, Lund (Sweden).

Lambert, L. & Vancluysen, K. (2007). Energy of Local Transport: Time to act. Guidance from the e-Atomium-project for Local Energy Stakeholders. Leuven: Mobiel 21.

Lambert, L. & Van Uytven, A. (2007). Scholen blijven stimuleren om te fietsen. 'Natraject Fietsstimulerende Maatregelen' in Oost-Vlaamse scholen. In: Verkeersspecialist, 141, pp. 10-13.

Lambert, L., Vleugels, I., Dils, A., Verte, D., Daems, A., Lannoy, P. & Nijs, G. (2007). Ouderen en mobiliteitsbeleid: een complexe combinatie. Resultaten van een literatuurstudie. In: Verkeersspecialist, 140, pp. 19-21.

Lambert, L., Vleugels, I., Dils, A., Verté, D., Daems, A. & Nijs, G. (2007). MESSAGE – Mobility and Elderly: Successful Ageing in Sustainable Transport Systems. WP1: State of the art on elderly & mobility. Results of the literature review. Mobiel 21, Vrije Universiteit Brussel Vakgroep AGOG en Université Libre de Bruxelles Centre de Recherche Urbaine. [In opdracht van het Federaal Wetenschapsbeleid in kader van het onderzoeksprogramma 'Science for a Sustainable Development' (2005-2009) - SSD].

Van Hout, K., Lambert, L., Canters, R. & Vanderbiesen, T. (2007). Mobiliteit op school. Bewust omgaan met mobiliteit in het secundair onderwijs. Brussel: Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Milieu-integratie en -subsiëringen Project MOS Milieuzorg Op School.

Van Uytven, A. & Wildiers, K. (2007). Mobiele Leuvense Vrouwen. Of hoe vrouwen hun mobiliteit ervaren in het Leuvense. Eindrapport. Leuven: Mobiel 21 en Stad Leuven Dienst Welzijn.

Mobiel 21 vzw
Vital Decosterstraat 67 A / 0101
3000 LEUVEN
Tel. +32 (0)16 23 94 65
Tel. +32 (0)16 31 77 00
Fax +32 (0)16 29 02 10
info@mobiel21.be

www.mobiel21.be

V.u.: Elke Bossaert